

Oikeusministeriö

Lainvalmisteluosasto

PL 25

00023 VALTIONEUVOSTO

Viite Oikeusministeriön lausuntopyyntö 13.11.2014 OM 15/41/2014

LAUSUNTO ÄITIYSLAKITYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ

Oikeusministeriö on 13.11.2014 pyytänyt Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksiköltä lausuntoa äitiyslakityöryhmän mietinnöstä sekä työryhmän ehdotusten vaikutuksista maistraatteihin.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö toteaa, että äitiyslakityöryhmän ehdotus äitiyslaiksi on kansalaisten yhdenvertaisuusnäkökulmasta perusteltu ja erityisesti lapsen oikeuksien kannalta tarpeellinen. Lakiteknisesti olisi luonnollisesti ollut toivottavaa, että vanhemmuudesta olisi voitu säätää yhdessä laissa. Nyt isyys- ja äitiyslait tulevat hyväksyttäviksi erillisinä, vaikka esimerkiksi menettelyä ja viranomaisten toimivaltaa koskevat säännökset ovat molemmissa hyvin samantyyppiset.

Työryhmän ehdotuksen mukaan lapsen synnyttäneen naisen naispuolinen kumppani voisi tunnustaa olevansa lapsen äiti, edellyttäen että lapsi on saanut alkunsa hedelmöityshoidon avulla. Ehdotuksen mukaan äitiyden tunnustaminen tapahtuisi samaan tapaan kuin isyydenkin tunnustaminen ja sen vahvistaminen suoritettaisiin maistraateissa kuten isyyden tunnustamisen vahvistaminenkin ehdotetun uuden isyyslain mukaan. Maistraateille tämä tarkoittaisi jonkin verran uusia tehtäviä. Todennäköisesti vaikutukset maistraatin työmäärään tulisivat kuitenkin olemaan melko pienet. Sähköisten järjestelmien käyttöönnotolla voidaan saada myös joutuisuutta asioiden käsittelyyn.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö puoltaa äitiyden tunnustamisen vahvistamistehtävän antamista maistraateille. Isyyden tunnustamisen vahvistamiset on hoidettu maistraateissa vuodesta 2002 lukien, joten maistraateissa on asiaan liittyvää osaamista ja tehtävä myös sovel-

tuu luontevasti maistraattien tehtäväkenttään. Alustavan arvion mukaan tehtävä vaatisi maistraateissa korkeintaan 0,5 htv:n työpanoksen (vuositasolla noin 30.000 euroa), mikäli äitiyden tunnustamisten vahvistaminen pysyttelisi vuositasolla 100 - 160 tapauksessa. Tämä kuitenkin edellyttää, että äitiyden vahvistamistehtävät voidaan keskittää yhteen maistraattiin riittävän asiantuntemuksen ja toiminnan tehokkuuden varmistamiseksi. Lakiehdotukseen sisältyykin vastaava säännös kuin ehdotetun uuden isyyslain 27 §:än, joka mahdollistaa maistraattien välisestä työnjaosta päättämisen valtiovarainministeriön asetuksella.

Maistraattien sähköistä asiointia, asianhallintaa ja arkistointia ollaan tällä hetkellä kehittämässä vuoteen 2016 jatkuvassa MERP-hankkeessa. Hankkeen henkilö-, perhe- ja perintöoikeudellisten palveluiden yhtenä tavoitteena on isyysasioiden sähköistäminen maistraattien ja kuntien välillä. Äitiyden tunnustamista koskevien asioiden sisällyttäminen hankkeeseen on tässä vaiheessa mahdollista ilman suuria lisäkustannuksia. Alustavan arvion mukaan kustannuksia aiheutuisi yhteensä noin 100.000 euroa. Kustannukset aiheutuvat seuraavien toimintojen toteuttamisesta:

- Liittäminen lastenvalvojien sähköiseen asiointiin
- Toteutus asianhallintaan (sis. sähköinen arkistointi)
- Liittäminen VTJ:ään vastaavasti kuin isyysasia

Jos lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2016 alusta, järjestelmän rakentaminen tapahtuu kokonaisuudessaan vuoden 2015 aikana, jolloin kustannuksiin on varauduttava jo vuodelle 2015.

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö

yksikön päällikkö

Merja Koponen

lakimies

Aila Heusala